

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms
mokesčių inspekcijoms

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO 1 DALIES 60 ir 61 PUNKTŲ APIBENDRINTŲ PAAIŠKINIMŲ (KOMENTARŲ) PAKEITIMO

Informuojame, kad vadovaujantis MAI¹ 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir atsižvelgiant į 2026 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV- 838², parengtas GPMĮ³ 17 straipsnio 1 dalies 60 ir 61 punktų apibendrintų paaiškinimų (komentarų) pakeitimas.

Šiuos komentarus galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje adresu:
<https://www.vmi.lt/evmi/gyventoju-pajamu-mokestis>.

PRIDEDAMA:

1. GPMĮ 17 str. 1 d. 60 ir 61 punktų komentarai, 2 lapai.
2. GPMĮ 17 str. 1 d. 60 ir 61 punktų komentarų lyginamasis variantas, 2 lapai.

Viršininė

Edita Janušienė

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d4939df0448111f180c9c618618421ed>

³ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje [Asmens duomenų apsauga](#).

1. GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 60 punkto apibendrintas paaiškinimas (komentaras) pakeičiamas ir išdėstomas taip:

60) atlyginimas už visuomenės poreikiams paimtą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant visas Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams;

(Pagal 2026 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX – 1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV – 838, taikomą 2026 m. gegužės 1 d. ir vėliau gautoms pajamoms).

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo 2023-01-01 gyventojų gautas atlyginimas už visuomenės poreikiams paimtą žemę ir (ar) kitą turtą priskiriamas gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamosioms pajamoms.

2026-05-01 įsigaliojo komentuojamo punkto patikslinamojo pobūdžio pakeitimas, kad į neapmokestinamąsias pajamas įskaitomos visos Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytos gyventojams mokamos atlygintinos sumos, susijusios su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams.

2. Žemė ir (ar) kitas turtas laikomi paimti visuomenės poreikiams, kai toks turtas paimamas ir atlyginimas už jo paėmimą mokamas (apskaičiuojamas) Lietuvos Respublikos įstatymuose ir šiuos įstatymus įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Žemės paėmimą visuomenės poreikiams reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas, Lietuvos Respublikos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymas.

3. Gyventojų gautam atlygiui priskiriamos visos atlygintinos sumos, kurios apskaičiuojamos ir išmokamos paminėtų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis už žemės ir (ar) kito turto paėmimą visuomenės poreikiams (pvz., išmoka už žemę pagal rinkos vertę, toje žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų tūrio, negauto derliaus, įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė, visi kiti savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių sodinių ir želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškelimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos ir kiti turto savininkų turtiniai ir neturtiniai praradimai už kuriuos mokamos kompensacinės išmokos, taip pat priskiriamas atlyginimas už nuostolius, patirtus, atliekant statybinius tyrimus).

Pastaba. Jeigu atlyginimas už žemės ir (ar) kitą turtą paėmimą visuomenės poreikiams gautas iki 2022-12-31, tokios pajamos apmokestinamos, jeigu nepriskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal kitas GPMĮ 17 straipsnio nuostatas (pvz., GPMĮ 17 str. 1 d. 28 punkte ar kt.).

2. GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies (apibendrintas paaiškinimas) komentaras papildomas 61 punktu, kuris išdėstomas taip:

61) atlyginimas už valstybei parduodamą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn, kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos krašto apsaugos srities projektus.

(Pagal 2026 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX – 1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV – 838, taikomą 2026 m. gegužės 1 d. ir vėliau gautoms pajamoms).

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas pajamų mokesčiu neapmokestinamas gyventojų gautas atlyginimas už valstybei parduodamą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn, kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus.

2. Ši lengvata yra tikslinė ir taikoma įgyvendinant tik ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Seimas, pripažindamas, kad karinio poligono įkūrimas ir karinio mokymo teritorijos nustatymas turi ypatingą valstybinę svarbą užtikrinant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus, ir pripažindamas poreikį skubiai įkurti naują karinį poligoną ir karinio mokymo teritoriją, šiam projektui įgyvendinti priėmė Lietuvos Respublikos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymą Nr. XV- 837 (toliau – Įstatymas), kurio nuostatos įsigaliojo 2026 m. gegužės 1 d.

Įstatymas, be kita ko, reglamentuoja žemės ir (ar) kito turto savininko (gyventojų) teisę parduoti valstybės nuosavybėn į karinio mokymo teritoriją ir tarpinę teritoriją įsiterpusią žemę ir kitą nekilnojamąjį turtą bei nustato tokio turto pardavimo valstybės nuosavybėn tvarką ir sąlygas. Šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis gyventojai apskaičiuotos ir išmokamos visos atlygintinos sumos už valstybės nuosavybėn parduotą žemę ir (ar) kitą turtą, gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamos.

3. Gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamos ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis gyventojų gautos atlygintinos sumos (atlyginimas, įskaitant visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn), kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus.

4. Kai žemė ir (ar) kitas turtas Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta tvarka paimamas visuomenės poreikiams, gyventojų gautam atlyginimui, įskaitant visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams, taikoma šio straipsnio 60 punkte nustatyta mokesčio lengvata (žr. GPMĮ 17 str. 1 d. 60 p. komentarą).

1. GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 60 punkto apibendrintas paaiškinimas (komentaras) pakeičiamas ir išdėstomas taip:

60) atlyginimas už visuomenės poreikiams paimtą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant visas Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams;

Pagal 2022 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1051, taikomą nuo 2023 m. sausio 1 d.)

(Pagal 2026 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX – 1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV – 838, taikomą 2026 m. gegužės 1 d. ir vėliau gautoms pajamoms).

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo 2023-01-01 gyventojas gautas atlyginimas už visuomenės poreikiams paimtą žemę ir (ar) kitą turtą priskiriamas gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamosioms pajamoms.

2026-05-01 įsigaliojo komentuojamo punkto patikslinamojo pobūdžio pakeitimas, kad į neapmokestinamąsias pajamas įskaitomos visos Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytos gyventojams mokamos atlygintinos sumos, susijusios su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams.

Lengvatos tikslas – užtikrinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 3 dalies nuostatoje įtvirtintą asmens konstitucinę teisę į teisingą atlyginimą už visuomenės poreikiams paimamą turtą, t. y. kad savininkas gautų kompensaciją už prarastą turtą rinkos kaina ir faktiškai gaunamos kompensacijos už prarastą turtą dydis nebūtų sumažintas per mokesčines prievoles.

2. Žemė ir (ar) kitas turtas laikomi paimti visuomenės poreikiams, kai toks turtas paimamas ir atlyginimas už jo paėmimą mokamas (apskaičiuojamas) Lietuvos Respublikos įstatymuose ir **šiuos įstatymus įgyvendinamuosiuose kituose teisės aktuose** nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Žemės paėmimą visuomenės poreikiams reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės įstatymas (toliau – Žemės įstatymas), Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas (toliau – Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įstatymas), **Lietuvos Respublikos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymas.** ir ~~šiuos įstatymus įgyvendinamieji teisės aktai.~~

Gyventojas gautam atlygiui priskiriama suma, kuri apskaičiuojama ir išmokama **priskiriamos visos atlygintinos sumos, kurios apskaičiuojamos ir išmokamos** paminėtų teisės aktų nustatyta tvarka **ir sąlygomis** už žemės ir (ar) kito turto paėmimą visuomenės poreikiams (pvz., išmoka už žemę pagal rinkos vertę, toje žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų tūrio, negauto derliaus, įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė, visi kiti savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių sodinių ir želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškelimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos **ir kiti turto savininkų turtiniai ir neturtiniai praradimai už kuriuos mokamos kompensacinės išmokos**), taip pat priskiriamas atlyginimas už nuostolius, patirtus, atliekant statybinius tyrimus).

Pastaba. Jeigu atlyginimas už žemės ir (ar) kitą turtą paėmimą visuomenės poreikiams gautas iki 2022-12-31, tokios pajamos apmokestinamos, ~~GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka, jeigu taikant kitas~~ **nepriskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal kitas GPMĮ 17 straipsnio**

~~nuostatas nustatytas kitas lengvatas, jeigu tenkinamos jose nustatytos sąlygos (pvz., GPMĮ 17 str. 1 d. 28 punkte ar kt.) dėl žemės išlaikymo 10 metų) (žr. šių straipsnių komentarus).~~

2. GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies (apibendrintas paaiškinimas) komentaras papildomas 61 punktu, kuris išdėstomas taip:

61) atlyginimas už valstybei parduodamą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn, kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos krašto apsaugos srities projektus.

(Pagal 2026 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX – 1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV – 838, taikomą 2026 m. gegužės 1 d. ir vėliau gautoms pajamoms).

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas pajamų mokesčiu neapmokestinamas gyventojų gautas atlyginimas už valstybei parduodamą žemę ir (ar) kitą turtą, įskaitant Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytas visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn, kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus.

2. Ši lengvata yra tikslinė ir taikoma įgyvendinant tik ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Seimas, pripažindamas, kad karinio poligono įkūrimas ir karinio mokymo teritorijos nustatymas turi ypatingą valstybinę svarbą užtikrinant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus, ir pripažindamas poreikį skubiai įkurti naują karinį poligoną ir karinio mokymo teritoriją, šiam projektui įgyvendinti priėmė Lietuvos Respublikos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymą Nr. XV- 837 (toliau – Įstatymas), kurio nuostatos įsigaliojo 2026 m. gegužės 1 d.

Įstatymas, be kita ko, reglamentuoja žemės ir (ar) kito turto savininko (gyventojų) teisę parduoti valstybės nuosavybėn į karinio mokymo teritoriją ir tarpinę teritoriją įsiterpusią žemę ir kitą nekilnojamąjį turtą bei nustato tokio turto pardavimo valstybės nuosavybėn tvarką ir sąlygas. Šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis gyventojui apskaičiuotos ir išmokamos visos atlygintinos sumos už valstybės nuosavybėn parduotą žemę ir (ar) kitą turtą, gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamos.

3. Gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamos ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis gyventojų gautos atlygintinos sumos (atlyginimas, įskaitant visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto pardavimu valstybės nuosavybėn), kai toks turto pardavimas vykdomas įgyvendinant ypatingos svarbos krašto apsaugos projektus.

4. Kai žemė ir (ar) kitas turtas Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta tvarka paaimamas visuomenės poreikiams, gyventojų gautam atlyginimui, įskaitant visas atlygintinas sumas, susijusias su šio turto paėmimu visuomenės poreikiams, taikoma šio straipsnio 60 punkte nustatyta mokesčio lengvata (žr. GPMĮ 17 str. 1 d. 60 p. komentarą).